EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 1. 3. 2024
COM(2024) 92 final

2024/0048 (NLE)

Návrh

ROZHODNUTIE RADY

o pristúpení Tongy k Dočasnej dohode o partnerstve medzi Európskym spoločenstvom na jednej strane a tichomorskými štátmi na druhej strane

DÔVODOVÁ SPRÁVA

1. KONTEXT NÁVRHU

• Dôvody a ciele návrhu

Pripojený návrh rozhodnutia Rady predstavuje právny nástroj na schválenie pristúpenia Tongy k Dočasnej dohode o partnerstve medzi Európskym spoločenstvom na jednej strane a tichomorskými štátmi na druhej strane v mene Európskej únie (EÚ) podľa článku 218 ods. 6 ZFEÚ.

Rada 12. júna 2002 poverila Komisiu, aby začala rokovania o dohodách o hospodárskom partnerstve (DHP) s africkými, karibskými a tichomorskými (AKT) krajinami.

EÚ 30. júla 2009 podpísala dočasnú DHP medzi Úniou (v tom čase Európskym spoločenstvom) na jednej strane a tichomorskými štátmi na strane druhej. Papua-Nová Guinea predbežne vykonáva dočasnú DHP od 20. decembra 2009 a Fidžijská republika od 28. júla 2014.

V článku 80 dočasnej DHP sa stanovuje, že k tejto dohode môžu pristúpiť ďalšie tichomorské ostrovy. V súlade s tým Samojský nezávislý štát pristúpil k dohode 31. decembra 2018 a odvtedy ju predbežne vykonáva a Šalamúnove ostrovy k dohode pristúpili 17. mája 2020 a odvtedy ju predbežne vykonávajú.

Tonga predložila 13. júla 2023 Komisii žiadosť o pristúpenie k dočasnej DHP spolu s ponukou prístupu na trh. Komisia ponuku posúdila a usúdila, že je prijateľná. Následne v mene Únie ukončila rokovania.

• Súlad s existujúcimi politickými ustanoveniami v tejto oblasti politiky

Týmto návrhom sa vykonáva Dohoda o partnerstve medzi členmi skupiny afrických, karibských a tichomorských štátov na jednej strane a Európskym spoločenstvom a jeho členskými štátmi na strane druhej (ďalej len „dohoda o partnerstve AKT – EÚ“ alebo „Dohoda z Cotonou“, ktorú nahradí „dohoda o partnerstve OAKTŠ – EÚ“, dohoda nasledujúca po Dohode z Cotonou)[1].

Pristúpením Tongy k dočasnej dohode o hospodárskom partnerstve medzi EÚ, Fidži, Papuou-Novou Guineou, Samoou a Šalamúnovými ostrovmi[2], ktorá je asymetrickou obchodnou dohodou v súlade s pravidlami WTO, sa posilňuje právny rámec obchodných vzťahov EÚ s partnerskými krajinami a uľahčuje vzájomný obchod. Tonga sa ním takisto začleňuje do režimu spoločných pravidiel a inštitúcií stanovených dočasnou dohodou o hospodárskom partnerstve.

Po tom, ako Svetová banka zaradila Tongu medzi krajiny s vyššími strednými príjmami, bola krajina v roku 2019 vyradená zo zoznamu zvýhodnených krajín všeobecného systému preferencií (VSP) a od 1. januára 2021 už nevyužíva výhody preferencií VSP (bezcolný a bezkvótový prístup na trh EÚ).

Po pristúpení k dohode a dovtedy, kým tichomorské zmluvné strany dohody (Fidži, Papua-Nová Guinea, Samoa a Šalamúnove ostrovy) neukončia príslušné vnútorné postupy, EÚ

[1] Ú. v. EÚ L 287, 4.11.2010, s. 3, dohoda zmenená dohodou podpísanou v Luxemburgu 25. júna 2005 (Ú. v. EÚ L 209, 11.8.2005, s. 27) a dohodou podpísanou v Ouagadougou 22. júna 2010 (Ú. v. EÚ L 287, 4.11.2010, s. 3).

[2] Rozhodnutie Rady z 13. júla 2009 o podpise a predbežnom vykonávaní Dočasnej dohody o partnerstve medzi Európskym spoločenstvom na jednej strane a tichomorskými štátmi na druhej strane (Ú. v. EÚ L 272, 16.10.2009, s. 1).

a Tonga budú dohodu predbežne vykonávať s výhradou, že si navzájom písomne oznámia ukončenie svojich postupov potrebných na tento účel v súlade s článkom 76 ods. 3 dohody.

- **Súlad s ostatnými politikami Únie**

Dohoda o hospodárskom partnerstve obsahuje ustanovenia o udržateľnom rozvoji (článok 3), podľa ktorého zmluvné strany opätovne potvrdzujú, že cieľ udržateľného rozvoja je integrálnou súčasťou ustanovení dohody v súlade s celkovými cieľmi a so zásadami stanovenými v Dohode z Cotonou, a najmä so všeobecným záväzkom znížiť a v konečnom dôsledku odstrániť chudobu spôsobom, ktorý je v súlade s cieľmi udržateľného rozvoja.

Dočasná DHP je obchodná dohoda zameraná na rozvoj, ktorá Tonge poskytuje asymetrický prístup na trh, umožňuje jej chrániť si citlivé odvetvia pred liberalizáciou a súčasne poskytuje veľký počet ochranných opatrení a doložku na ochranu nerozvinutých priemyselných odvetví. Okrem toho obsahuje ustanovenia o pravidlách pôvodu uľahčujúce vývoz Tongy do EÚ. Tieto ustanovenia prispievajú k napĺňaniu cieľa súdržnosti politík v záujme rozvoja[3] a sú v súlade s článkom 208 ZFEÚ.

2. PRÁVNY ZÁKLAD, SUBSIDIARITA A PROPORCIONALITA

- **Právny základ**

Právnym základom pre toto rozhodnutie Rady je Zmluva o fungovaní Európskej únie, a najmä jej článok 207 ods. 4 prvý pododsek v spojení s jej článkom 218 ods. 6 písm. a) bodom v).

- **Subsidiarita (v prípade inej ako výlučnej právomoci)**

Spoločná obchodná politika je v súlade s článkom 3 ods. 1 písm. e) ZFEÚ vymedzená ako oblasť, ktorá patrí do výlučnej právomoci Únie.

- **Proporcionalita**

Tento návrh je potrebný na vykonanie medzinárodných záväzkov Únie stanovených v dohode o partnerstve AKT – EÚ, najmä na uzavretie nových obchodných dohôd zlučiteľných s pravidlami WTO, ktorými sa postupne odstránia prekážky obchodu medzi zmluvnými stranami a posilní spolupráca vo všetkých oblastiach týkajúcich sa obchodu.

- **Výber nástroja**

Na dosiahnutie cieľa vyjadreného v tomto návrhu neexistuje iný právny nástroj, ktorý by sa mohol použiť.

3. VÝSLEDKY HODNOTENÍ EX POST, KONZULTÁCIÍ SO ZAINTERESOVANÝMI STRANAMI A POSÚDENÍ VPLYVU

- **Hodnotenia ex post/kontroly vhodnosti existujúcich právnych predpisov**

Neuplatňuje sa.

- **Posúdenie vplyvu**

Posúdenie vplyvu dohôd o hospodárskom partnerstve EÚ – AKT na udržateľnosť sa vykonalo v rokoch 2003 – 2007. Referenčný rámec tohto projektu uverejnila Európska komisia v roku

[3] Prostredníctvom súdržnosti politík v záujme rozvoja sa EÚ a jej členské štáty snažia zohľadniť rozvojové ciele v politikách, ktoré budú mať pravdepodobne vplyv na rozvojové krajiny. Cieľom súdržnosti politík v záujme rozvoja je minimalizovať rozpory a budovať synergie medzi rôznymi politikami EÚ. Cieľom je aj zvýšiť účinnosť rozvojovej spolupráce v prospech našich partnerských krajín.

2002 v rámci súťažnej výzvy na predloženie ponúk. Na základe tejto výzvy na predloženie ponúk bola v auguste 2002 uzavretá päťročná rámcová zmluva so spoločnosťou PwC France. Návrh konečnej správy posúdenia vplyvu na udržateľnosť bol predložený zainteresovaným stranám v Európe počas zasadnutia v rámci dialógu s občianskou spoločnosťou EÚ, ktoré zorganizovala Európska komisia 23. marca 2007 v Bruseli (Belgicko). Nové posúdenie vplyvu na udržateľnosť sa nevykonalo, pretože táto iniciatíva sa týka pristúpenia k existujúcej dohode, ktorú už uplatňujú iné tichomorské ostrovné štáty, ktorých štrukturálne charakteristiky a hospodárska a sociálna situácia sú porovnateľné so štrukturálnymi charakteristikami a sociálnou situáciou Tongy.

- **Regulačná vhodnosť a zjednodušenie**

Schválenie pristúpenia Tongy k dočasnej DHP nepodlieha postupom Programu regulačnej vhodnosti a efektívnosti, nevyplývajú z neho nijaké náklady pre malé a stredné podniky Únie a nepredstavuje ani nijaký problém z hľadiska digitálneho prostredia.

- **Základné práva**

Návrh nemá dôsledky na ochranu základných práv v Únii.

4. VPLYV NA ROZPOČET

Tonga bude využívať výhody úplného bezcolného a bezkvótového prístupu na trh EÚ pre všetky výrobky výmenou za postupné otváranie svojho trhu výrobkom EÚ. Tento návrh nebude mať vplyv na rozpočet, keďže pristúpením k dohode si Tonga do veľkej miery zachová doterajší prístup na trh EÚ (ako predtým na základe štandardného opatrenia VSP) za tých istých preferenčných podmienok.

5. ĎALŠIE PRVKY

- **Výhody pristúpenia pre hospodárske subjekty**

V dočasnej DHP sa stanovujú pre hospodárske subjekty EÚ podmienky plného využívania príležitostí v rámci jednotlivých príslušných hospodárstiev. Počas vykonávania dočasnej DHP budú vývozcovia priemyselných výrobkov z EÚ na Tongu do veľkej miery oslobodení od platenia ciel. Dočasná DHP spĺňa kritériá stanovené v článku XXIV dohody GATT z roku 1994 (odstránenie ciel a iných obmedzujúcich obchodných opatrení, pokiaľ ide o v podstate celý obchod medzi zmluvnými stranami). Ponuka vo veľkej miere spĺňa prahovú hodnotu WTO, t. j. predstavuje liberalizáciu na úrovni 78,9 % (v colných položkách), čo zodpovedá 81 % objemu vývozu EÚ za 20 rokov. Tonga si aj naďalej zachová výhody svojho bezcolného a bezkvótového prístupu na trh EÚ.

V dočasnej DHP sa takisto stanovuje rad pravidiel okrem iného v oblasti udržateľného rozvoja, technických prekážok obchodu či sanitárnych a fytosanitárnych opatrení. Okrem toho sa zmluvné strany dočasnej DHP zúčastňujú na činnostiach Výboru pre obchod zriadeného podľa dohody. Možnosť EÚ využívať bilaterálny mechanizmus na urovnávanie sporov stanovený v dohode prispeje k cieľu zabezpečenia transparentného, nediskriminačného a predvídateľného prostredia pre subjekty z EÚ v tichomorských krajinách.

- **Plány vykonávania, spôsob monitorovania, hodnotenia a podávania správ**

Tonga sa bude zúčastňovať na činnostiach Výboru pre obchod, ktorý je zriadený v súlade s článkom 68 dočasnej DHP a ktorý sa zaoberá všetkými záležitosťami, ktoré sú nevyhnutné na vykonávanie dohody vrátane monitorovania a preskúmavania vykonávania, koordinovania a

poskytovania konzultácií o záležitostiach týkajúcich sa technických prekážok obchodu a sanitárnych a fytosanitárnych opatrení, určovania a preskúmavania prioritných sektorov a výrobkov a z toho vyplývajúcich prioritných oblastí spolupráce a predkladania odporúčaní na zmeny tejto dohody. Výbor pre obchod pozostáva zo zástupcov zmluvných strán.

- **Vysvetľujúce dokumenty (v prípade smerníc)**

Neuplatňuje sa.

- **Podrobné vysvetlenie konkrétnych ustanovení návrhu**

Články 1 a 2 návrhu obsahujú ustanovenia o schválení pristúpenia Tongy k dočasnej DHP v mene Únie a o oznámeniach na vyjadrenie súhlasu Európskej únie s pristúpením a predbežným vykonávaním dohody v súlade s jej článkom 76 ods. 3.

V článku 3 sa uvádza, že schválenie pristúpenia sa nesmie vykladať tak, že sa ním udeľujú práva alebo ukladajú povinnosti, na ktoré sa možno priamo odvolávať pred súdmi alebo tribunálmi v Únii alebo v členských štátoch.

V článku 4 sa stanovuje dátum nadobudnutia účinnosti rozhodnutia.

2024/0048 (NLE)

Návrh

ROZHODNUTIE RADY

o pristúpení Tongy k Dočasnej dohode o partnerstve medzi Európskym spoločenstvom na jednej strane a tichomorskými štátmi na druhej strane

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 207 ods. 4 prvý pododsek v spojení s jej článkom 218 ods. 6 druhým pododsekom písmenom a) bodom v),

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

so zreteľom na súhlas Európskeho parlamentu[4],

keďže:

(1) Rada 12. júna 2002 poverila Komisiu, aby začala rokovania o uzavretí dohôd o hospodárskom partnerstve so skupinou afrických, karibských a tichomorských štátov[5].

(2) Dočasná dohoda o partnerstve medzi Európskym spoločenstvom na jednej strane a tichomorskými štátmi na druhej strane[6] (ďalej len „dočasná dohoda o partnerstve“), ktorou sa ustanovuje rámec pre dohodu o hospodárskom partnerstve, bola podpísaná v Londýne 30. júla 2009. Papua-Nová Guinea dočasnú dohodu o partnerstve predbežne vykonáva od 20. decembra 2009 a Fidžijská republika od 28. júla 2014.

(3) V článku 80 dočasnej dohody o partnerstve sa stanovujú ustanovenia týkajúce sa pristúpenia ďalších tichomorských ostrovných štátov. V súlade s tým Samojský nezávislý štát pristúpil k dočasnej dohode o partnerstve 31. decembra 2018 a odvtedy ju predbežne vykonáva a Šalamúnove ostrovy k nej pristúpili 17. mája 2020 a odvtedy ju predbežne vykonávajú.

(4) Tonga predložila 13. júla 2023 Únii žiadosť o pristúpenie spolu s ponukou prístupu na trh.

(5) Komisia ponuku Tongy posúdila a považovala ju za prijateľnú. Komisia preto 27. septembra 2023 rokovania s Tongou ukončila.

(6) V súlade s článkom 76 ods. 3 dočasnej dohody o partnerstve Únia a Tonga majú začať dočasnú dohodu o partnerstve predbežne vykonávať desať dní potom, ako si navzájom písomne oznámia ukončenie postupov potrebných na tento účel.

(7) Pristúpenie Tongy k dočasnej dohode o partnerstve by sa malo schváliť v mene Únie, s výhradou toho, že Tonga uloží akt o pristúpení podľa článku 80 ods. 2 dohody,

---

4 Európsky parlament udelil súhlas [dátum].

5 Smernice Rady týkajúce sa rokovaní o dohodách o hospodárskom partnerstve s krajinami a regiónmi AKT [9930/02 (DG E II) HH/sg].

6 Rozhodnutie Rady 2009/729/ES z 13. júla 2009 o podpise a predbežnom vykonávaní Dočasnej dohody o partnerstve medzi Európskym spoločenstvom na jednej strane a tichomorskými štátmi na druhej strane (Ú. v. EÚ L 272, 16.10.2009, s. 1).

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

1. Týmto sa v mene Únie schvaľuje pristúpenie Tongy k Dočasnej dohode o partnerstve medzi Európskym spoločenstvom na jednej strane a tichomorskými štátmi na druhej strane (ďalej len „dočasná dohoda o partnerstve“), s výhradou toho, že Tonga uloží akt o pristúpení podľa jej článku 80 ods. 2.

2. Predseda Komisie v mene Únie oznámi ostatným zmluvným stranám dočasnej dohody o partnerstve a Tonge schválenie pristúpenia Tongy k dočasnej dohode o partnerstve Úniou.

3. Znenie ponuky Tongy na prístup na trh je pripojené k tomuto rozhodnutiu.

Článok 2

1. Na účely predbežného vykonávania dočasnej dohody o partnerstve medzi Úniou a Tongou vykoná predsedníčka Komisie v mene Únie oznámenie podľa článku 76 ods. 3 dočasnej dohody o partnerstve.

2. Únia a Tonga začnú predbežne vykonávať dočasnú dohodu o partnerstve desať dní po tom, ako si podľa odseku 1 navzájom písomne oznámia ukončenie postupov potrebných na tento účel.

Článok 3

Schválenie pristúpenia Tongy k dočasnej dohode o partnerstve sa nevykladá tak, že sa ním udeľujú práva alebo ukladajú povinnosti, na ktoré sa možno priamo odvolávať pred súdmi alebo tribunálmi v Únii alebo v členských štátoch.

Článok 4

Toto rozhodnutie nadobúda účinnosť dňom jeho prijatia.

V Bruseli

Za Radu
predseda/predsedníčka